

Vojislav P. NIKČEVIĆ
UDK 811.163.4'366.543

CRNA GORA U GENITIVU*

U redovima crnogorske pozicije i opozicije široko je prisutno davanje naziva opštijem pojmovima (apelativi) i vlastitim imenima po nazivu Crne Gore u genitivu. Tako se vrlo često srijeću pojmovi: *narod Crne Gore, umjetnost Crne Gore, književnost Crne Gore, omladina Crne Gore, žene Crne Gore, mladež Crne Gore, prostor Crne Gore, penzioneri Crne Gore, izviđači Crne Gore, prevodioci Crne Gore* itd. umjesto pojmova: *crnogorski narod, crnogorska umjetnost, crnogorska književnost, crnogorska omladina, crnogorske žene, crnogorska mladež, crnogorski prostor, crnogorski penzioneri, crnogorski prevodioci*. Prema genitivnoj Crnoj Gori sačinjeni su i mnogi nazivi društava (udruženja), ustanova, organizacija, partija (stranaka): *Udruženje književnika Crne Gore, Udruženje stručnih prevodilaca Crne Gore, Udruženje žena Crne Gore, Narodni muzej Crne Gore, Društvo etičara i estetičara Crne Gore, Savjet mladih Crne Gore, Liberalni savez Crne Gore, Narodna stranka Crne Gore, Socijaldemokratska stranka Crne Gore, Srpska radikalna stranka Crne Gore* i sl. U poređenju s njima, znatno su rjeđi nazivi s atributom *crnogorski*: *Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Crnogorski PEN centar, Crnogorska pravoslavna crkva, Crnogorsko društvo nezavisnih književnika, Crnogorski federalistički pokret, Crnogorska stranka*.

Opšti nazivi i vlastita imena sačinjeni po nazivu Crne Gore u genitivu netačni su i jezički loši. Njihova netačnost ogleda se u tome što su regionalni, što sugeriraju da sadržaji koji se njima imenuju u narodnosnome

* Tekst je preuzet iz nedeljnika *Monitor*, god. VII, br. 301, 26. VII. 1996, str. 44-45. Priredio ga i prilagodio strukturi časopisa Adnan Čirgić.

i nacionalnome smislu ne pripadaju Crnogorcima kao samobitnome narodu i samonikloj naciji, nego Crnoj Gori kao srpskoj zemlji, regiji ili pokrajini i njima kao etničkoj grupi srpskoga naroda. Time se direktno ide na ruku ukidanju Crne Gore kao države i Crnogoraca kao naroda i nacije od strane velikosrpske imperijalne politike koja hoće da ih podvede pod Srbiju i Srbe. Samim tijem su sporni nazivi o kojima je zbor i jezički neprikladni, stilski neskladni i neprirodni, vještački. Iz tih razloga ih obavezno treba izbjegavati i zamjenjivati nominacijama s atributom *crnogorski*.

Nominiranje po Crnoj Gori u genitivu rado vrše ne samo domaći srbi (=pravoslavni hrišćani) već i drugi, Crnogorci i pripadnici ostalih etničkih i nacionalnih zajednica u njoj. Komunisti su to činili, i još uvijek čine, zbog internacionalizma, a i da im se ne bi reklo kako su nacionalisti, dajući pri tom pojmu *nacionalizam* mjesto jedino ispravnog značenja „ljubav prema svome narodu, rodoljublje“ (Milan Vujaklija), smisao koji ima pojam *šovinizam* „raspirivanje nacionalne mržnje, propovijedanje nacionalne isključivosti“ (opet M. Vujaklija). Na taj način oni vrše zamjenu pojmova. A drugi, naročito političari, to rade da im se ne bi zbog upotrebe pridjeva *crnogorski* zamjerilo kako njime hoće da pocrnogorče ostale etničke i nacionalne zajednice u Crnoj Gori, da ih od sebe ne bi odbili. Pri tome previdaju važnu činjenicu da se na njih taj pridjev odnosi, i može odnositi, samo po njihovoj pripadnosti Crnoj Gori kao državi, a ne nikako etnički i nacionalno. To jasno potvrđuju podaci o tome da u Crnogorskom PEN centru, Matici crnogorskoj i Crnogorskom društvu nezavisnih književnika ima i muslimanskijeh (bošnjačkih), albanskijeh, srpskih, hrvatskijeh, slovenačkih, makedonskijeh i drugih redovnijeh i počasnih članova, kojima niko ne ugrožava, niti pak treba da ugrožava, njihovu takvu narodnosnu i nacionalnu pripadnost. Time se stvaraju uslovi da i oni kvalifikativ *crnogorski* prihvate u smislu pripadnosti Crnoj Gori kao svojoj državi koja im obezbjeđuje i štiti ostvarivanje njihovijeh narodnih i nacionalnijeh prava. Tako se uređuju odnosi u demokratskim, kulturnijem i civilizovanim državama.

Protivu nominiranja crnogorskih sadržaja po Crnoj Gori u genitivu govori postojanje Dukljana/Zećana/Crnogoraca još od sredine IX. vijeka kao naroda, i od kraja XV. stoljeća kao nacije u procesu samoformiranja na temelju njihove neprekidne pionirske odbranbene i oslobodilačke borbe kao građanske revolucije u Duklji/Zeti/Crnoj Gori kao državi. U prilog tome da oni zaista nijesu srpskoga etničkog podrijetla šedoći ne samo

to što ni sami Srbi nijesu takvog podrijetla, jer njihovo ime nije izvorno etničkoga, nego socijalno-statusnog značenja, što će reći da ne označava ni pleme niti pak narod. Prvi crnogorski krunom ovjenčani kralj je Mihailo Vojislavljević (1077) i u Duklji je do Stefana Prvovjenčanog bilo čak osam kraljeva. Protiv toga da je Crna Gora srpska država rječito govori Srpsko poslanstvo na Cetinju iz vremena poslije Berlinskog kongresa (1878), jer jedan narod sam u se ne može imati ambasadu, niti pak posjedovati dvije države. Takvoga naroda načelno, po pravilu, nema, jerbo je i prvo i drugo nespojivo s njegovom etnogenezom (istoriogenezom), tj. s načinom postanka i razvitka u državi kao primarnome etničkom okviru i crkvi kao sekundarnome etnogenezičkom ramu, u kojima se samoformira svaki narod, shvaćen u savremenome, etničkom značenju te riječi. Naravno, pripadnici naroda osim matičnijih država mogu posjedovati i dijeliti neku drugu državu, kao što je slučaj s Njemcima, Francuzima, Talijanima i Retroromanima u Švajcarskoj. Ali ni jedan od tih naroda svoj dio ne može da pripoji matičnoj državi bez saglasnosti svih ostalih naroda s kojima je dijeli. A Sjedinjene Američke Države (USA) predstavljaju složenu državu konfederalnog tipa Amerikanaca kao naroda sastavljenog od mnogobrojnih raznorodnijih etničkih sastojaka.

Dakle, pošto Crna Gora nipošto ne može opstojati kao srpska država, iz egzistencijalnih a ne samo iz formalnih razloga treba izbjegavati regionalno imenovanje po njezinom genitivu. U to smo se uvjerili ponajviše krajem XII. vijeka i 1918. godine. Zapravo kroz cijelu istoriju Srbija je nastojala da ukine crnogorsku državu i Crnogorce preobrazi u Srbe. To joj je pošlo za rukom šestogodišnjim ratom (1183-1189) pa je Zeta/Duklja za sve vrijeme od oko 170 godina vladavine Nemanjića bila potčinjena njenoj vrhovnoj vlasti doživljavajući svestranu stagnaciju i drastično nazadovanje. A 1918. godine Crna Gora je bila okupirana od strane srpske i savezničke vojske i pripojena Srbiji. Tada je Crnogorcima administrativno bilo onemogućeno službeno ispoljavanje pripadnosti crnogorskom narodu i crnogorskoj naciji, ukinuto čak i njihovo ime u Zetskoj oblasti, odnosno Zetskoj banovini; upotrebom regionalnijih naziva pretvoreni su u Srbe.

Ostajući bez vlastite države kao zaštitnice i samih sebe u narodnosnome i nacionalnom smislu, između dva svjetska rata pretrpjeli su najgrublje nacionalno ugnjetavanje i ekonomsko izrabljivanje. Zakonito je da Srbija Crnoj Gori ne dozvoljava da bude srpska država ako su Crnogorci etnički i nacionalno Srbi. Stoga ne može postojati savez srpskih država.

Prema tome, nema druge nego da široko upotrebljavamo atribut *crnogorski*. Jedino se njime i pojmovno i jezički na odgovarajući način izražava pripadnost Crnogoraca Crnoj Gori kao svojoj državi, garantu njihova opstojanja i svestranoga razvitka, te njihova narodnosna i nacionalna pripadnost kao subjektivna i objektivna samopostojanost. To zbog toga što je, kako reče Nikola I. Petrović Njegoš, „Crna Gora Crnogoraca“, odnosno što je „Crnogorstvo životno načelo Crne Gore“. Bez njega nema egzistencijalnog opstanka Crne Gore i Crnogoraca. Državna politika na tim načelima zasnovana jedino može biti uspješna i prosperitetna. U protivnom, kad-tad mora doživjeti neuspjeh. I u to uvjerava kralj Nikola, koji je, suprotno citiranom, vodio srpsku državnu politiku u Crnoj Gori i zbog toga i on i ona doživjeli tragičan kraj. Njegove posljedice i te kako još i danas ošćamo.